

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 158/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Zdenko Seneši, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Sžsk 87/2018 z 21. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že o povinnom nemocenskom a dôchodkovom poistení sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Trenčín (ďalej len „správny orgán prvého stupňa“) rozhodnutím zo 6. marca 2017 tak, že predmetné poistenie nezaniklo 31. decembra 2008, ale zaniklo 30. júna 2010. Odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu zamietla v celom rozsahu Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím z 22. mája 2017, ktorým zároveň potvrdila napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 12 Sa 20/2017-52 z 28. februára 2018 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Sporné medzi účastníkmi konania bolo posúdenie postavenia sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby po tom, ako došlo zo strany Trenčianskeho

samosprávneho kraja k zrušeniu jemu udeleného povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení rozhodnutím z 10. decembra 2008, pričom sťažovateľ naďalej ostával držiteľom licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 68 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá ho od 20. júla 2006 oprávňovala na výkon povolania lekár. Sťažovateľ sa odhlásil z povinného poistenia k 31. decembru 2008, pričom od 1. januára 2009 bol vedený v Sociálnej poisťovni ako zamestnanec spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Na základe držby povolenia L1A na výkon povolania lekár správny orgán prvého stupňa rozhodol o zániku poistenia k 30. júnu 2010, a nie ku dňu uvedenému v odhláske podanej sťažovateľom, pretože sťažovateľ v rozhodujúcom období, t. j. v roku 2007 a v roku 2008, dosiahol príjem z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti relevantný na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že status samostatne zárobkovo činnnej osoby počas uvedeného rozhodného obdobia sa zakladal výlučne na držbe oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu bez ohľadu na to, či táto činnosť sa aj reálne vykonávala, a preto predmetné poistenie sťažovateľovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo až 30. júna 2010.

3. Sťažovateľ podal 14. mája 2018 proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatku dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku, keď namietal, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolaní lekár v odbore všeobecné lekárstvo nezakladá štatút samostatne zárobkovo činnnej osoby, a poukázal pritom na rozhodnutie krajského súdu č. k. 18 Sa 1/2017 z 2. októbra 2017, ktoré tento právny názor podporuje.

4. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú. V odôvodnení uviedol, že zásadnou otázkou, ktorá bola medzi účastníkmi konania sporná, bola otázka splnenia zákonných podmienok na zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na závery Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „veľký senát“) vo veci sp. zn. 1 Vs 3/2019, ktorý sa zaoberal totožnou právnou otázkou v súvislosti s inou kasačnou sťažnosťou. Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Vs 3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchyliť od záverov vyslovených veľkým senátom vo veci sp. zn. 1 Vs 1/2019, a v rozsudku č. k. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020 uviedol, že „Licencia L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2003 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu na účel zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie LIB a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.“.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu o zamietnutí jeho kasačnej sťažnosti podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie svojej právnej istoty a legitímnych očakávaní tým, že došlo k zvráteniu právneho názoru vysloveného veľkým senátom rozhodnutím č. k. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, podľa ktorého licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Týmto rozhodnutím bol senát najvyššieho súdu viazaný pri rozhodovaní o sťažovateľovej veci, pretože v čase podania kasačnej sťažnosti bol tento právny názor ustálený a záväzný pre všetky senáty. Napriek tomu sa senát rozhodujúci o jeho kasačnej sťažnosti riadil novým rozhodnutím veľkého senátu (č. k. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, pozn.), ktoré dospelo k opačnému záveru a stalo sa podkladom na zamietnutie kasačnej sťažnosti sťažovateľa. Navyše, pred vydaním napadnutého rozhodnutia bol podľa názoru sťažovateľa senát rozhodujúci v jeho veci povinný ju predložiť veľkému senátu na rozhodnutie, keďže *de facto* existovali dve protichodné rozhodnutia veľkého senátu, čím zákonite muselo dôjsť k odklonu od jedného z nich, resp. trojčlenný senát mal dať podnet predsedovi správneho kolégia alebo predsedovi najvyššieho súdu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska. V tomto postupe sťažovateľ vzhladol porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keďže v jeho veci nerozhodoval veľký senát.

6. Sťažovateľ v ďalšej argumentačnej línii namieta, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné a nepreskúmateľné s poukazom na to, že najvyšší súd neodôvodnil, prečo sa priklonil k právnemu názoru vyslovenému v rozhodnutí sp. zn. 1 Vs 3/2019, a nie k opačnému právnemu názoru, na ktorý poukazoval sťažovateľ, vyslovenému v rozhodnutí sp. zn. 1 Vs 1/2019.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením postavenia sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby a aplikáciou právneho názoru vysloveného veľkým senátom až po podaní jeho kasačnej sťažnosti.

8. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských

právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie.

10. Ústavný súd konštatuje, že v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Ústavný súd považuje všeobecným súdom poskytnuté odpovede na námietku sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení jeho postavenia ako samostatne zárobkovo činné osoby za ústavne udržateľné.

11. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že bola porušená jeho právna istota zmenou právneho názoru najvyššieho súdu na otázku povahy licencie L1A zo strany veľkého senátu, k tomu ústavný súd poznamenáva, že judikatúra všeobecných súdov nie je v čase nemenná a zmenu ustáleného právneho názoru vykonanú v súlade s ustanoveným procesným postupom nemožno vylúčiť. Takýto výklad by nezodpovedal zmyslu a účelu, pre ktorý zákonodarcia zriadil veľký senát. Ak teda dôjde k zmene právneho názoru vysloveného veľkým senátom, nemožno v aplikácii neskoršieho a aktuálneho názoru (v čase rozhodovania senátu o kasačnej sťažnosti) na vec sťažovateľa vzhladnúť porušenie ním označených práv, keďže vo všeobecnosti platí, že neskorší právny názor nahrádza skorší, a má teda pri výklade sporných otázok prednosť. Neuvedenie osobitného odôvodnenia k tejto všeobecne známej základnej zásade procesného práva nemožno hodnotiť ako nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku. Vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie vydané na podklade právneho názoru vysloveného veľkým senátom vo veci sp. zn. 1 Vs 3/2019 považuje za ústavne akceptovateľné.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu